

ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ

УДК 342.711

ІНВЕСТИЦІЇ В КРАЇНУ ЯК УМОВА ОТРИМАННЯ ПРАВА НА ПРОЖИВАННЯ ЧИ ГРОМАДЯНСТВО

Д. І. Бойко

студентка 5 курсу, група МЕ–51, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент А. Й. Жемба

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Основною метою статті є спроба проаналізувати сутність громадянства у зв'язку з інвестицією, обґрунтувати підстави і мотиви його отримання у різних державах світу, окреслити переваги та недоліки такого явища, а також збереження державної таємниці. Ключові слова: громадянство, інвестиції, держава.

Основной целью статьи является попытка проанализировать сущность гражданства в связи с инвестицией, обосновать основания и мотивы его получения в разных странах мира, определить преимущества и недостатки такого явления, а также сохранения государственной тайны.

Ключевые слова: гражданство, инвестиции, государство.

The main purpose of the article is to try to analyze the essence of citizenship in connection with investment, to substantiate the grounds and motives for obtaining it in different countries of the world, to determine the advantages and disadvantages of this phenomenon, as well as to preserve state secrets.

Keywords: citizenship, investment, state.

Початок ХХІ століття характеризується стрімким розвитком і поглибленням глобалізаційних процесів, які супроводжуються значними обсягами вивозу капіталу, інвестуванням в різні види діяльності та посиленням міжнародної співпраці.

Золота віза – це імміграційний інструмент, який дозволяє отримати миттєве резидентство (вид на проживання або постійне місце проживання) в обмін на інвестиції. Інвестиції можуть бути активними або пасивними.

Гроші можна, крім іншого, вкладати в сферу нерухомості, направляти на створення робочих місць, покупку безпроцентних державних боргових зобов'язань (держоблігацій) або інших цінних паперів (акцій компаній).

Детальне і ґрунтовне дослідження сутності громадянства в Європейському Союзі, Канаді та у США було проведено таким вченими: К. Барнард, Р. Баубюк, Г. де Бурка, Р. Брубейкер, Дж. Г. Г. Вейлер, Б. де Вітте, Ю. Габермас, Т. Гаддлстоун, Ж.-Р. де Грот, Л. Джеймісон, Д. Ебрехем, С. Засен, К. Йопке, С. Каррера, Т. Кассуто, В. Кимліка, Д. Костакопулу, П. Крег, Л. Пілгрем, П. Спіро, Н. Фостер, А. Шахар, Г. Шнайдер і Дж. Шоу.

Основною метою статті є спроба проаналізувати сутність громадянства у зв'язку з інвестицією, обґрунтувати підстави і мотиви його отримання у різних державах світу, окреслити переваги та недоліки такого явища.

Дана концепція почала формуватися ще в другій половині минулого століття. Але термін «золота віза» набув широкого поширення після запуску програми інвестиційного резидентства Autorização de Residência para Investimento (ARI) в Португалії в 2012 році.

Місцеві експерти та ЗМІ почали активно використовувати термін «vistos gold», який перекладається з португальської як «золоті візи». Оскільки португальська схема інвестиційного резидентства ARI стала дуже успішною, цей термін також став активно використовуватися і тепер застосовується по відношенню до всіх відповідних європейських і не тільки програм. До 2012 року відповідні схеми було прийнято називати «Програми для інвесторів-іммігрантів». Наприклад, програма для інвесторів-іммігрантів EB-5 в США, яка є найпопулярнішою в світі, була затверджена американським Конгресом в 90-і роки минулого століття.

Слід пам'ятати, що «золота віза» не гарантує отримання громадянства. Інвестори можуть отримати паспорт приймаючої країни тільки при дотримання суворих умов, таких як проживання на території відповідної держави протягом тривалого часу і демонстрація мовних знань. У більшості випадків для отримання громадянства потрібно 5 років після оформлення «золотої візи». Десятки країн мають офіційні схеми з видачі «золотих віз». Ці держави розосереджені по всіх континентах, крім Антарктиди.

«Золота віза» в Європі:

Греція – від 250 000 євро; Португалія – від 250 000 євро; Ірландія – від 500 000 євро; Нідерланди – від 1,25 мільйона євро; Люксембург – від 500 000 євро; Болгарія – від 250 000 євро; Кіпр – від 300 000 євро; Латвія – від 250 000 євро; Італія – від 1 мільйона євро; Великобританія – від 2 мільйонів фунтів стерлінгів; Франція – від 300 000 євро; Іспанія – від 500 000 євро; Мальта – від 250 000 євро (половину суми можна покрити кредитом).

«Золота віза» в Північній і Південній Америці:

- США – 900 000 дол. США (EB5);
- Бразилія – 500 000 руб.;
- Парагвай – 5200 дол. США.

Золота віза в Азії:

- Сінгапур – 2,5 млн дол. США;
- Гонконг – 10 млн гонконгських доларів;
- Малайзія – 125 000 дол. США;
- Південна Корея – 250 000 дол. США.

«Золота віза» в Океанії:

- Австралія – 1,5 мільйона доларів;
- Нова Зеландія – 3 мільйони новозеландських доларів;

«Золота віза» на Близькому і Середньому Сході:

- Об'єднані Арабські Емірати – 10 млн дирхамів;
- Йорданія – 282 тисяч доларів США;
- Єгипет – 100 000 доларів США [1].

Миттєва карта резидента дає право на цілорічне проживання в приймаючій країні, доступ до освіти світового класу (для дітей і дорослих), передовим медичним інструментам, найвищому рівню життя і підвищеної фізичної безпеки. Можливість легкого оформлення податкового резидентства в приймаючій країні, відсутність необхідності постійного проживання на її території і шлях до отримання громадянства держави нового резидентства, якщо володар «золотої візи» захоче цього.

Нижче представлено найпопулярніші країни з програмами з видачі «золотих віз» в порядку зниження популярності відповідних програм (якщо виходити з кількості щорічно видаються інвесторам ВНЖ / ПМЖ). Ці країни є найкращими в світі місцями для життя,

роботи, навчання і ведення бізнесу, пропонуючи найцінніше громадянство і потужні паспорти для подорожей: Сполучені Штати Америки; Канада; Сполучене Королівство; Австралія; Ірландія; Греція; Португалія.

Існують і недоліки «золотих віз». Деякі приймаючі країни стягують високі податки з нових фіскальних резидентів. Можливі високі витрати, а також клопоти і втрата часу при продовженні дозволів на резидентство, для якого потрібні особисті візити в приймаючу країну щороку. «Золота віза» не дозволяє швидко отримати громадянство і паспорт приймаючої країни, а також не гарантує отримання статусу її громадянина. Для оформлення «золотої візи» доведеться оплатити юридичні, адміністративні, нотаріальні та інші збори, а також ПДВ та інші податки.

Громадянство за інвестиції та «золота віза» трохи відрізняються. Оформлюючи громадянство за інвестиції, кандидат практично негайно отримує новий паспорт, водночас «золоті візи» пропонують тільки вид на проживання або постійне місце проживання. Тільки міжнародні паспорти дійсні для міжнародних поїздок, а карти резидента або грін-карти дійсні лише для регіональних поїздок або подорожей всередині приймаючої країни (наприклад, в межах шенгенської зони або в межах США / Канади).

Таблиця

Порівняльна таблиця «золотої візи» та ППП

Умова	«Золота віза»	Звичайна ППП
Отримання	Пільгові умови, за 3–6 місяців	В порядку загальної черги, від 6 місяців
Знання мови	Ні	Так
Екзамен по історії	Ні	Так
Обов'язкове проживання	0 днів (Португалія – 7, Швейцарія – 183)	Мінімум 183 дні на рік
Податкові пільги	Так	Ні
Можливість відмови	Низька	Висока
Отримання ППП вебсайт	Через 5–6 років	Через 5–6 років
Отримання громадянства	Через 6–10 років	Від 10 років

Джерело: [2].

Претендентам на «золоті візи» (як і кандидатам на громадянство за інвестиції) пропонується вносити активні та пасивні інвестиції. А іноді – і те, і інше.

Активні інвестиції. Як правило, вибираючи цей варіант, мігрант-інвестор піддає свій капітал ризику, здійснюючи інвестування в бізнес (в управлінні яким він може брати участь) і створення робочих місць в обмін на «золоту візу» або громадянство. Активні інвестиції приносять найбільшу економічну вигоду приймаючим країнам. Наприклад, британська віза інвестора Tier 1 і американська грін-карта EB-5 рипускають активні інвестиційні моделі.

Пасивне інвестування. Це довгострокові капіталовкладення в відносно безпечний актив: вкладення грошей в нерухомість або державні облигації, не піддаючи капітал ризику. Наприклад, для оформлення «золотої візи» Португалії, Греції або Іспанії кандидатам дозволяється інвестувати в нерухомість. Хоча в тій же Португалії є і альтернативні інвестиційні маршрути.

Існує суттєва відмінність між житловою і комерційною нерухомістю. Інвестиції в житлову нерухомість є пасивними, бо вони не створюють реальних робочих місць і не приносять ніякої користі економіці. Однак капіталовкладення в комерційну нерухомість

(наприклад, в готелі) створюють ряд робочих місць і допомагають урядам приймаючих країн збільшувати доходи бюджету за рахунок податку на додану вартість та інших фіскальних зборів. Це наближає їх (капіталовкладення в комерційну нерухомість) до активних інвестицій.

Мігрант-інвестор, який оформив «золоту візу», може розраховувати на рівні права з місцевими жителями і аналогічне звернення при отриманні послуг в сфері охорони здоров'я і освіти. Деякі країни дають новим резидентам право на звільнення від податків (наприклад, ПДВ та ПДФО).

Згідно з результатами ряду ринкових досліджень, найбільше грошей в «золоті візи» по всьому світу вкладають заможні мігранти-інвестори з наступних країн і регіонів: Китай, Росія, Бразилія, Туреччина, Індія, Близький Схід.

Якщо у вас є солідні кошти і готовність розлучитися з ними назавжди, можна зробити безоплатне пожертвування на суму в розмірі € 250 000 євро для розвитку мистецтва в Португалії, отримуючи натомість моментальний вид на проживання і, в кінцевому підсумку, громадянство цієї країни через п'ять років натуралізації. З іншого боку, ви також можете претендувати на посвідку на проживання в Португалії, просто довівши відповідність вимогам країни в частині мінімального доходу в розмірі близько € 1200 євро на місяць на людину.

Що ж стосується України, то Мінекономіки отримало право запитувати українське громадянство для іноземців, які інвестували в економіку України від 100 тис. дол. Кабінет Міністрів надав право Міністерству розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства подавати пропозиції до Державної міграційної служби щодо встановлення квоти імміграції стосовно висококваліфікованих фахівців дефіцитних професій та іноземних інвесторів, які вклали в економіку України від 100 тис. дол. [3].

У Мінекономіки розповіли, як планують залучати інвестиції в Україну. Необхідне залучення протягом 5 років принаймні 50 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій і відповідне збільшення ПІП на душу населення до 2 тис. дол. США, а також збільшення щорічних обсягів внутрішнього інвестування більш ніж в 2 рази, що дозволить знизити зношення основних фондів з 60,6% до 48% [4].

Загальні вимоги для інвесторів. Вік старше 18 років; виконання інвестиційних зобов'язань; стабільний і регулярний дохід вище необхідного рівня; відсутність судимості; отримання податкового номера в країні, де будуть здійснюватися інвестиції; відсутність заборгованості перед податковою; відсутність причетності до тероризму, відмивання грошей, фінансування тероризму, злочинів проти людяності, воєнних злочинів, які порушують права і свободу людини; відсутність в списках Інтерполу, Шенгенської інформаційної системи SIS; відсутність санкцій, обмежень на в'їзд в ЄС.

Аналіз громадянства у контексті договору «купівлі–продажу» між державою та іноземцем-інвестором дає підстави зробити висновок, що на даний час у світі існує певна конкуренція між державами у вигляді різноманітних інвестиційних програм щодо залучення багатих, креативних, успішних інвесторів та створення штучних преференцій для них.

1. International Wealth. URL: <https://internationalwealth.info/residence-permit-abroad/what-is-a-golden-visa/> (дата звернення: 05.09.2020). 2. Immigrant invest. URL: <https://immigrantinvest.com/blog/gold-visa/> (дата звернення: 05.09.2020). 3. Інформаційне агенство. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/10899431-ukrajina-vidavavtime-zoloti-vizi-za-investiciji-vid-100-tisyach.html> (дата звернення: 05.09.2020). 4. Finance ua news. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/466332/zolota-viza-za-investytsiyi-vid-100-tisyach-ukrayinske-gromadyanstvo-dlya-inozemtsiv> (дата звернення: 05.09.2020).